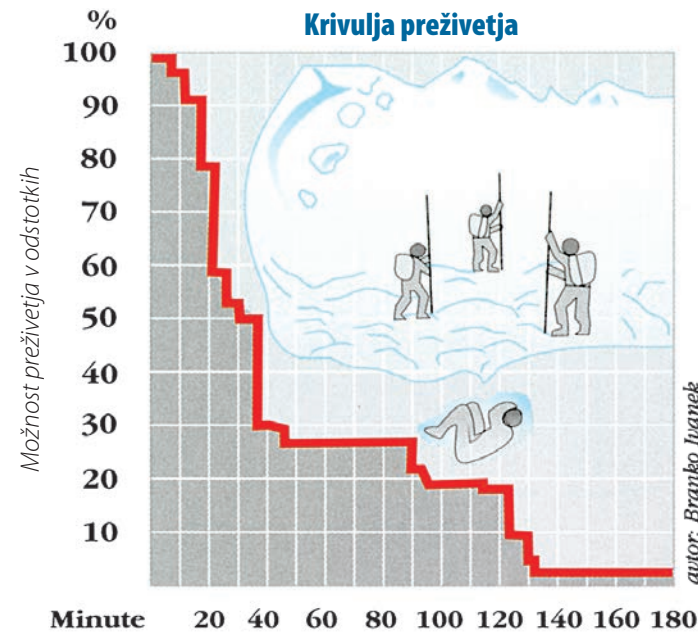

Snežni plaz je nevaren za človeka. Imenujemo ga tudi "Bela smrt".

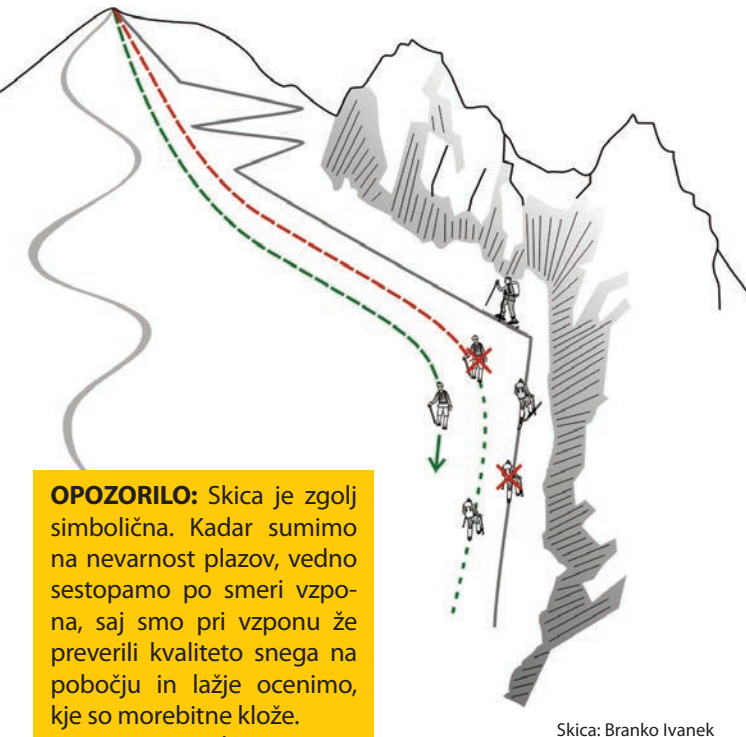
- 99 % plazov je suhega snega vseh oblik, največ klože.
- 90 % plazov, ki zajamejo planince, sprožijo planinci sami.
- 85 % najdenih z žolno, a le 5% odkopanih (podatek za tujino) – najditelj nima sonde in lopate.
- 90 % zasutih je 1 m globoko.
- 52 % popolno zasutih najdejo mrtvih.
- 90 % možnosti imamo v prvih 18 minutah in le še 34 % med 18 in 35 minuto (velja za enega zasutega, 1 m globoko, ki ga ena oseba odkoplje le toliko, da očisti dihala: žolna, sonda in lopata).
- 91 % najdenih živih najdejo s takojšnjo tovariško pomočjo.
- Krivulja preživetja:
 - 15 min – 92 % možnosti.
 - 35–90 min – 30 % možnosti.

Plazovna žolna nas NE varuje pred zasutjem! Z njeno pomočjo lahko lociramo plazovno žolno, ki jo ima zasuti!

(Vir: Volontar, K.: Iskanje zasutih s plazovno žolno)

Verjetnost preživetja v snežnem plazju glede na trajanje zasutja (v odstotkih). (Vir: Planinska šola, PZS, 2011)

OPOZORILO: Skica je zgolj simbolična. Kadar sumimo na nevarnost plazov, vedno sestopamo po smeri vzpona, saj smo pri vzponu že preverili kvaliteto snega na pobočju in lažje ocenimo, kje so morebitne klože. Vzpenjanje pod stenami je lahko tudi nevarno: nevarnost padajočega ledu in kamena, večji nanos snega ...

Pohodnik vs. Turni smučar

V gorskem svetu velikokrat naletimo na "križem kražem" gažen sneg in nikoli ne vemo, kje je gaz turnih smučarjev in kje je gaz za vzpon in sestop. Upoštevajmo pravilo racionalne hoje, saj bo za vse nas hoja v gore prijetnejša, brez nepotrebnih padcev in hudovanja. Pohodnik si naj v klanec naredi svojo gaz, ki jo bodo ostali še utrdili. Za sestop naj ne uporabi iste gazi, saj bo sčasoma postala neuporabna za vzpon. Enako velja za turne smučarje, ki za vzpon uporabljajo svojo smučino in po njej pohodniki ne hodijo.

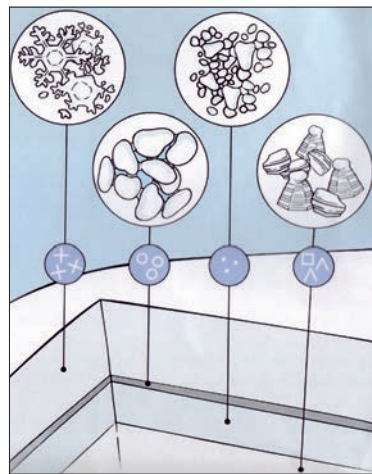
Poskrbimo za "rumene markacije" v snegu ob poteh, za katere še posebej skrbi močnejši spol. Nobenemu od nas ni prijetno, ko nas spremljajo na idilični turi po zasneženih pokrajini. Dajmo "klic narave" opraviti nekoliko izven poti. Če pa to ni mogoče, po opravljeni potrebi vse skupaj zasujmo s snegom.

Prerez snežne odeje – snežni profil

- Vpogled v zgodovino snežne odeje, trdnost in prijetost posameznih plasti med seboj.
- Iščemo kritične in šibke plasti.

Izvedba:

- V sneg izkopljemo luknjo (glede na podlago) do globine 1 m oz. do tal. Do te globine je skritih 95 odstotkov nevarnih plasti in klož.
- Navpično steno profila poravnamo in zgladimo najprej z lopato in nato z roko, da izstopijo posamezne plasti snežne odeje, ki jih ob straneh označimo z vejicami.
- Določimo trdoto posameznih plasti s pomočjo pesti, štirih prstov, enega prsta, svinčnika in noža. Pozorni smo na **sosednje plasti, ki se po trdoti razlikujejo**. Na ta način določimo plasti, ki so lahko nevarne za snežni plaz (mehka plast na ledeni podlagi, plast plovnega snega med dvema tršima plastema ...).

Skica plasti in kristalov (Vir: Achtung Lawinen, DAV, 2011)

Preizkus sprijetosti posameznih snežnih plasti s pomočjo **Kanadske metode (Compression test):** V kanadskih parkih so v letih 1970 za iskanje šibkih plasti v snežni odeji začeli uporabljati metodo snežnega stolpca. Poimenovali so jo Compression test (CT). V nemško govorečih državah jo imenujejo Säulentest, v slovenščini Kanadska metoda ali tudi tlačna metoda. Pri tej metodi iz snežne odeje izrežemo stolpec z merami 0,3 m x 0,3 m. Višina stolpca je običajno 1 m. Na vrhu stolpca očistimo nov sneg in na očiščeno ploskev položimo lopato, na katero med preizkusom udarjamo z roko. Glede na to, kdaj se poruši šibka plast, določimo stabilnost snežne odeje.

Vir: http://backcountryaccess.com

Najprej udarjamo 10 udarcev iz zapestja, sledi 10 udarcev iz komolca in za konec še 10 udarcev iz rame na lopato. Rezultati presoje stabilnosti:

stopnja zdrsa	povezanost plasti	vzrok porušitve
CT1	nestabilno	stolpec režemo ali ločimo od snežne odeje, 10 udarcev s konicami prstov iz zapestja po lopati, 3 udarci s pestjo iz komolca po lopati (udarci od 0–13)
CT2	stabilno	7 udarcev s pestjo iz komolca po lopati, 10 udarcev s pestjo iz ramena po lopati (udarci od 14–30)

Evropska petstopenjska lestvica nevarnosti proženja snežnih plazov

Poročilo o stopnji nevarnosti proženja snežnih plazov je potrebno spremljati vsak dan v aktualnih mesecih. Poročilo samo ni zagotovilo za varno turo in je pri načrtovanju ture potrebno upoštevati tudi ostale dejavnike tveganja: veter, temperaturo, podlago oz. tla, nadmorsko višino, število udeležencev na turi ... Sveže podatke o snežnih razmerah dobite na www.arso.gov.si.

Hoja po strmih pobočjih in v visokogorje je zaradi povečane nevarnosti snežnih plazov 3. stopnje in več nevarna in jo odsvetujemo. Do preklica nevarnosti izberite nižje, varnejše cilje.

Z višino temperatura pada

V gorah je povprečna letna temperatura nižja kot v dolini, kar je razlog v daljših zimah in krajših poletjih. Temperatura z višino pada in je odvisna tudi od vlažnosti zraka. V povprečju za 0,65 °C na 100 m.

Hitrost vetra (km/h)	Občutek mraza (°C)								
	0	-5	-10	-15	-20	-25	-30	-35	
10	-2	-7	-12	-17	-22	-27	-32	-38	
20	-7	-13	-19	-25	-31	-37	-43	-50	
30	-11	-17	-24	-31	-37	-44	-50	-57	
40	-13	-20	-27	-34	-41	-48	-55	-62	
50	-15	-22	-29	-36	-44	-51	-58	-66	
60	-16	-23	-31	-38	-45	-53	-60	-68	

Občutek mraza je občutek, ki ga čutimo ob kombinaciji vetra in mraza. Oblačila ta občutek zmanjšajo.

Ukrepi ob nesreči in prva pomoč

Prva pomoč

- Ponesrečencu očistimo dihalne poti in v primeru, da ne diha, takoj pričnemo z oživljanjem (ABC – Airway, Breathing, Circulation).
- Ponesrečenca premikamo previdno in ga zaščitimo pred nadaljnim ohlajanjem.
- Uživa lahko tople in sladke napitke.
- Ohranimo prisebnost in ostanimo mirni. S tem pomirimo tudi ostale udeležence.
- Ocenimo situacijo in zaščitimo SEBE in PONESREČENCA pred neposrednimi nevarnostmi.
- Nudimo prvo pomoč v okviru svojega znanja in sposobnosti.
- O nesreči obvestimo gorske reševalce s klicem na številko 112 centra za obveščanje in navedemo naslednje podatke:
 - KDO kliče,
 - KAJ in KJE se je zgodilo,
 - KOLIKO je ponesrečencev in KAKŠNE so poškodbe,

Oznaka stopnje	Simbol	Stabilnost snežne odeje	Verjetnost/Možnost proženja snežnih plazov	Priporočila/Opozorila za gibanje po zasneženi pokrajini
5 - zelo velika		Splošna nestabilnost snežne odeje.	Pričakujemo lahko številne velike in posamezne zelo velike spontano utrpane plazove, med njimi tudi tiste v zmernih strminah.	Gibanje v takih razmerah je na splošno zelo oteženo, zato ga odsvetujemo. Omejeno je le na položnejša območja, ki so v dovolj odmaknjena od ustaljenih poti snežnih plazov.
4 - velika		Ne večini strmih pobočij je slabo stabilna.	Na dovolj strmih pobočjih že pri manjši obremenitvi. Ob določenih razmerah je možno tudi spontano proženje številnih srednje velikih in ponekod tudi večjih plazov.	Potrebne so številne dodatne izkušnje in znanja ter podrobno poznavanje lokalnih razmer pri presoji pred plazovi varnih območij, ki so že zelo omejena. Izogibajte se gibanju prek strmejših pobočij in grap (žlebov) ter njihovih podnožij in zavetnih strani vzpetin.
3 - znatna		Na številnih, dovolj strmih pobočjih je le slabo do zmerno stabilna.	Že pri manjši dodatni obremenitvi na pobočjih, ki so v Poročilu posebej izpostavljena. V nekaterih razmerah je možno lokalno tudi spontano proženje srednje velikih in posamično tudi velikih snežnih plazov.	Potrebne so nekatere dodatne izkušnje in znanja pri presoji pred snežnimi plazovi varnih območij, ki so že delno omejena. Upoštevajte tudi nevarnost snežnih plazov na potencialno ogroženih območjih
2 - zmerna		Na posameznih, dovolj strmih pobočjih je samo zmerno stabilna (ta območja so v Poročilu posebej opredeljena in opisana), drugod pa sorazmerno stabilna.	Predvsem na v Poročilu posebej izpostavljenih pobočjih pri velikih dodatnih obremenitvah (npr. hoja ali smučanje posameznika ali skupine prek takega pobočja, teptalec snega, ipd.). Obsežnejših spontanih plazov še ne pričakujemo.	Glede na upoštevanje in poznavanje lokalno bolj izpostavljenih območij, so razmere na splošno še dovolj varne. Opozorila upoštevajte predvsem na večjih strminah in na pobočjih, katerih podrobnosti so v Poročilu še posebej izpostavljene (orientacija, višinski pas, idr.).
1 - majhna		Na večini pobočij je snežna odeja sorazmerno stabilna.	Samo na zelo redkih strmih pobočjih in predvsem ob dodatni obremenitvi; možni so zgolj majhni spontani snežni plaziči in osipi.	Na splošno varne razmere, potrebna je običajna previdnost.

- KAKŠNE so okoliščine na kraju nesreče (pomembno v primeru helikopterskega reševanja),
- KAKŠNO pomoč potrebujete.
- Na pomoč lahko pokličete s pomočjo mobilnega telefona, UKV radijske postaje, ki se nahajajo v planinskih kočah, ali preko sistema SAPOGO, ki je nameščen na nekaterih planinskih kočah.

Kaj naj bo v vsaki torbici prve pomoči:

- par ali dva zaščitnih rokavic,
- prvi povoj,
- večji in manjši raztegljiv povoj (krep povoj),
- nekaj obližev (zelo priporočljivo je imeti nekaj obližev Steri strip, s katerimi lahko zalepimo globljo rano),
- sterilna gaza,
- lepilni trak,
- trikotna ruta,
- škarje ali nož,
- piščalka,
- protibolečinsko zdravilo, ki se ga dobi brez recepta (npr. Lekadol, Nalgesin S),
- astro folija.

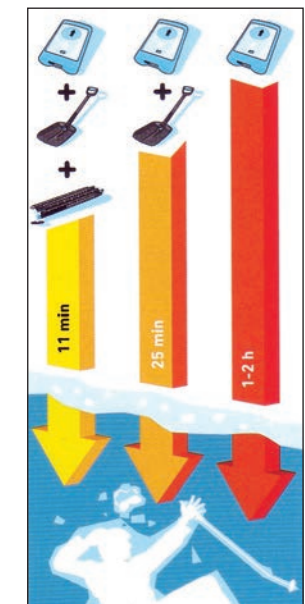
Plazovni trojček omogoča hitro lociranje in izkopavanje ponesrečenca v plazju. Sestavljen je iz plazovne žolne, plazovne sonde in plazovne lopate.

Plazovni trojček (foto: Matjaž Šerkezi)

Seznam obvezne opreme

- ✓ PLAZOVNA ŽOLNA s tremi antenami.
- ✓ PLAZOVNA LOPATA za hitro izkopavanje.
- ✓ PLAZOVNA SONDA za določanje točne lokacije ponesrečenca.
- ✓ ČELADA je priporočljivo zaščitno sredstvo na izpostavljenih območjih.
- ✓ PRVA POMOČ in BIVAK VREČA.
- ✓ MOBILNI TELEFON (v Evropi klic na številko 112/ ZDA 911) s polno baterijo. Svetujemo, da je mobilni telefon med turo izklopljen zaradi varčevanja baterije.

Čas izkopavanja zasutega z uporabo plazovnega trojčka. (Vir: Safety Academy Guide Book, Ortovox, 2012)

Pomembno: Življenje zasutega prijatelja bomo rešili z uporabo plazovnega trojčka. Že pred turo pa moramo znati pravilno uporabljati plazovno žolno, plazovno lopato in sondo!

Pozor, snežni plaz

Kratka navodila za varnejše obiskovanje gora v zimskem času

Opozorila: Kratka navodila ne morejo preprečiti nesreče v gorah in so namenjena razumevanju tveganja obiskovanja gora v zimskem času.

Svetujemo, da se na vsako turo dobro pripravite in pridobite čim več potrebnih informacij o načrtovani turi. Predlagamo, da se včlanite v planinsko društvo, kjer boste pod vodstvom izkušenih vodnikov PZS in inštruktorjev pridobili osnovno znanje za varnejše obiskovanje gora.

Snežni plaz

Snežni plaz je pojav, kjer se na strmem pobočju del snežne odeje loči in plazovina drsi, teče ali se kotali po pobočju navzdol, dokler ne izgubi vso gibalno energijo in se ustavi. Plazovi so posledica vremenskih dejavnikov, ki nastanejo zaradi:

- Povečane teže snežne odeje (dodatno sneženje ali dež).
- Taljenja snega, ki je posledica sončnih žarkov ali otoplitve.
- Sreženja (globinski srez, površinski srez).
- Klože.

Plazovi so posledica zunanjih vplivov, kot so:

- Dodatna obremenitev zaradi padajočega kamenja, ledu ...
- Obremenitev zaradi človekove dejavnosti, smučanja, hoje ...

Vsi ti dejavniki vplivajo na spremembo sil v snežni odeji, predvsem na silo teže. Posledično snežna odeja nestabilne sestave zdrсне v ugodnejši stabilni položaj.

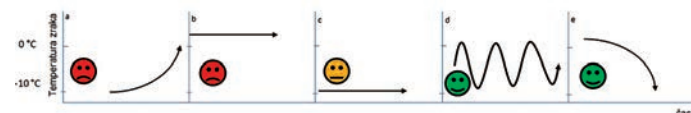
Vrste snežnih plazov

Glede na vlažnost snega in stanja snežne odeje ločimo 4 vrste snežnih plazov:

- plazovi suhega nesprijetega snega,
- plazovi suhega sprijetega snega,
- plazovi vlažnega nesprijetega snega,
- plazovi vlažnega sprijetega snega.

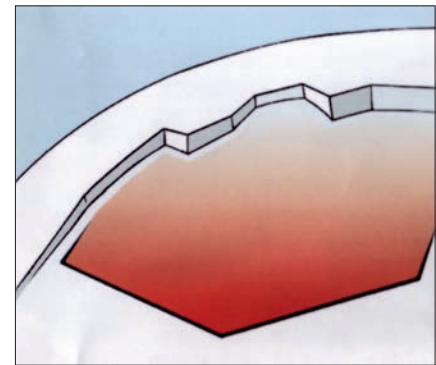
Človek

- nepremišljenost ("Meni se pa ne more nič zgoditi!"),
- nezanesljivi udeleženci ture, ki se ne držijo dogovorov,
- skupine, večje od štirih oseb,
- izčrpanost, padci na snežni podlagi in s tem večja obremenitev nanjo,
- majhna skupina,
- izkušnost posameznika,
- dobro načrtovanje in spremljanje stanja nevarnosti proženja snežnih plazov.

Vpliv temperature na stabilizacijo snežne odeje. a) nenadna otoplitev poveča nevarnost proženja plazov, b) pri temperaturah nad 0 °C se snežna odeja počasi destabilizira, c) daljše obdobje hladnega vremena (-5 °C do -10 °C) ohranja trenutno nevarnost proženja snežnih plazov, d) nihanje temperature okoli 0 °C stabilizira snežno odejo, e) občutna ohladitev zmanjša nevarnost plazov. (vir: Bergsport Winter, SAC)

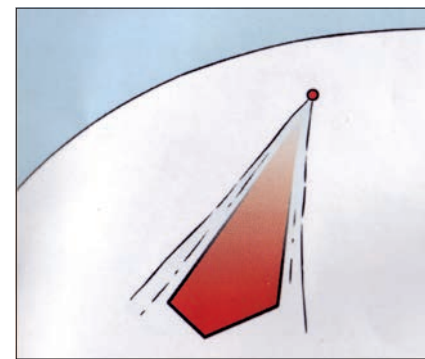
Novi sneg + veter = kloža!

Kložasti plaz (Vir foto: Achtung Lawinen, DAV 2011)

Najnevarnejši plazovi v naših, pa tudi evropskih gorah so **kložasti plazovi**, ki jih ločimo na mehko in trdo kložo. Mehke klože nastanejo s pomočjo vetra, ki prenaša novi sneg in lom kristale ter jih odlaga na zavetrni strani. Ti obrušeni kristali se v zavetrju nalagajo v gosto plast, t. i. mehko kložo. Trde klože nastanejo na privetrni strani, ko veter nabija kristale med seboj. Kristali se zaradi medsebojnega trenja za trenutek stale in takoj ponovno zamrznejo v trdno plast snežne odeje, ki jo imenujemo trda kloža. Zanimivo za kložaste plazove je, da je čelo napoke v ravni ali cik-cak črti in je pravokotno na podlago, po kateri se plaz spelje. Najpogostejše naklonine pobočja za kložasti plaz so med 30° in 45°.

Za **plazove nesprijetega suhega ali mokrega snega** je značilno, da se trgajo v eni točki. Plazovi suhega snega se trgajo v trdi zimi med sneženjem ali po njem pri nizkih temperaturah,

Plazovi nesprijetega snega (Vir foto: Achtung Lawinen, DAV 2011)

običajno na nakloninah, večjih kot 40°. Posebna oblika je pršni plaz, ki dosega velike hitrosti in s tem veliko rušilno moč. Pri človeku pride sneg v pljuča in povzroči utopitev.

Plazovi vlažnega nesprijetega snega se sprožijo, ko se snežna odeja segreje zaradi sončnih žarkov, toplote ali dežja, kar rahlja vezi med zrni. Tovrstni plazovi so pogostejši v jesenskem času, ko pade moker sneg, ali pa pomladi.

Plazovi vlažnega sprijetega snega se pojavljajo, ko se snežna odeja prepoji z vodo. Takrat se na tleh ali tudi spodnji plasti nabere tanka plast vode, ki povzroči zdrs zgornje plasti. Pri talnem plazu zdrčne vsa snežna odeja. Potovalna hitrost takih plazov je majhna v primerjavi s plazovi suhega snega.

Iskanje zasutega v plazju s pomočjo plazovne žolne

V primeru, da smo očividec nesreče v plazju, takoj označimo točko, kjer smo osebo zadnjič videli (1). Ohranimo mirno kri, preverimo situacijo in pričnemo z iskanjem. Če nas je več, en član takoj pokliče pomoč na številko 112. Vsi ostali prestavijo svoje plazovne žolne na iskanje. Območje iskanja se prične NAD točko (POD točko v primeru zasutja zadnjega udeleženca), kjer smo osebo zadnjič videli in nadaljuje v smeri navzdol (navzgor).

Vir fotografij: Safety Academy Guide Book, Ortovox, 2012

POZORILO: Pomembno je, da poskrbimo za svojo varnost in varnost ostalih udeležencev. Član, ki je poklical pomoč, postane opazovalec in v primeru ponovnega plazju takoj na to opozori udeležence pri iskanju zasutega.

Najprej preiščemo plaz z opazovanjem in iščemo možne predmete (palice, smuči, dele nahrbtnika ...) ali dele telesa, ki gledajo iz snežne odeje. Hkrati s plazovno žolno iščemo prvi signal.

POMEMBNO: Obvezno izklopimo vse ostale elektronske naprave, ki bi lahko motile signal in elektroniko plazovne žolne!

Glede na število udeležencev plazovino preiskujemo paralelno z medsebojno razdaljo 40 metrov ali v ključu, v primeru, da smo sami.

Grobo iskanje
Sodobne, digitalne plazovne žolne s tremi antenami bodo pokazale točno smer zasutega v plazju. Potrebno je slediti puščici na digitalnem zaslonu. Hkrati je viden tudi numerični zapis števila enot oddaljenosti od zasutega v plazju.

Fino iskanje
Ko smo od zasutega oddaljeni približno 2–3 enote, ki nam jih sporoča plazovna žolna, napravo približamo snežni odeji in s križnim iskanjem določimo najmanjšo oddaljenost (najmočnejši signal) od zasutega. Najmanjša oddaljenost je enaka globini zasutega v plazju. Označimo jo s plazovno lopato.

Sondiranje (natančno lociranje zasutega)
S sondiranjem pričnemo pri zaprti lopati in nadaljujemo krožno v smeri ven. Razdalja med posameznimi vbodi naj ne presega 30 cm. Sondiramo vedno pravokotno na snežno odejo in ne navpično.

POMEMBNO: Pri sondiranju vedno nosimo rokavice, saj nasprotno segrevamo sondo, zaradi česar se bo na njej začel nabirati led in bo postala neuporabna. Skušamo čim manj hoditi po sondiranem snegu, da ne podremo žrtvin zračni žep.

Izkopavanje
S plazovno sondo določimo globino zasutja in s kopanjem pričnemo nižje od ponesrečenca (1) v obliki črke V. V primeru, da pri izkopavanju sodeluje več reševalcev, prvega menjamo na 1 minuto. Na fotografiji prvi reševalec seka bloke snega, drugi jih odmeta, tretji pa čisti sneg stran od prvih dveh in s tem sprošča pot.

ZANIMIVOST:
Izkopavanje zasutega je časovno najdaljši del reševanja. Iskanje z žolno poteka 2–5 min, sondiranje do 2 min, čas kopanja pa je močno odvisen od globine žrtve. Pri zasutemu želimo najprej priti do glave, da mu očistimo dihalne poti. Za 1 m globine potrebujemo z žolno, lopato in sondo do 11 min. Če uporabljamo samo žolno in lopato, se ta čas poveča na 25 min. V primeru, da imamo samo žolno, pa potrebujemo tudi do 2 uri, da pridemo do zasutega. Da odkopljemo ponesrečenca v celoti, moramo prekopati približno 3–4 m³ snega (1–1,5 t snega!). Zato je zelo pomembno, da izkopavamo premišljeno in načrtovano.

Pripravil: Matjaž Šerkezi, strokovni sodelavec PZS
Strokovni pregled: Dušan Polajnar, Klemen Medja in Franc Kadiš
Jezikovni pregled: Zdenka Mihelič
Oblikovanje: Emil Pevac
Zgibanka je nastala s sodelovanjem GRZS.
Planinska zveza Slovenije, 2013

Metoda 3 x 3

Metoda 3 x 3 - ocenjevanja tveganja na turi (Vir: Bernik, D.: Ocenjevanje tveganja pred snežnimi plazovi, GRZS)
Metoda 3 x 3 je opomnik, ki nam služi kot pomoč pri načrtovanju ture do trenutka, ko se moramo odločiti, ali začeti oziroma ali nadaljevati turo ali ne. Postavimo si vprašanje: GREMO ali NE GREMO?

3 FILTRI	3 KRITERIJI	SNEG / VREME	LASTNOSTI TERENA	LJUDJE	
REGIJSKI FILTER: Načrtovanje ture in možnih alternativnih poti in variant.		<ul style="list-style-type: none">• Oцени nevarnosti plazov na območju, kamor nameravam (pri dežurnem meteorologu se pozanimaj o aktualnih razmerah).• Preveri vremensko napoved.• Pozanimaj se pri poznavalcih.	<ul style="list-style-type: none">• Preglej teren na karti 1 : 25.000.• Ali obstajajo zadnje fotografije (splet)?• Ali teren poznaš od prej?	<ul style="list-style-type: none">• Koga pričakuješ na turi?• Koliko znanja in izkušenj ima?• Kdo vodi turo?	Informacije v tej vrsti pridobimo PRED turo. Na podlagi informacij bomo turo načrtovali. Torej: v tej fazi OČENJUJEMO.
OBMOČNI FILTER: Vidno območje – izbira najboljše poti na območju do koder nam seže pogled.		<ul style="list-style-type: none">• Kakšne so splošne snežne razmere?• Ali je veter delal zamete, opasti, klože?• Kakšne so bile temperature v zadnjih dneh?• Koliko novega snega je zapadlo?• Ali so kakšne druge posebnosti?	<ul style="list-style-type: none">• Na območju preveri, ali drži informacije, ki si jih prodobil pred turo: naklon terena, ali je kdo tam že smučal, usmerjenost terena ...	<ul style="list-style-type: none">• Kdo točno bo na turi?• Ali imajo vsi plazovne žolne?• Koliko časa bo tura trajala?• Ali smo o turi koga obvestili in mu pustili načrt ture?• Ali bodo na tem območju še druge skupine?	Informacije v tej vrsti pridobimo in obdelamo tik pred turo, preden se podamo na pot. V tej fazi torej: PONOVRNO PREVERIMO in OVREDNOTIMO pridobljene informacije.
LOKALNI FILTER: Razmere kjer se trenutno nahajamo – kje npr. prečkati pobočje pred nami.		<ul style="list-style-type: none">• Koliko je snega in kakšen je?• Ali je oziroma je bilo pobočje obsevano s soncem?• Kakšna je sestava snežne odeje (npr. preveri z metodo CT)?• Ali morda veš, kakšna je konfiguracija tal pod snegom?• Ali opaziš kakšne nepravilnosti na/v snežni odeji?	<ul style="list-style-type: none">• Kakšen je naklon v smeri našega gibanja?• Ali lahko pričakuješ klože?	<ul style="list-style-type: none">• Kakšen je teren nad nami (uravnavna, stena, grapa, greben, kakšen je naklon)?• Ali je opazovano pobočje že presmučano – ali so vidne sledi?• Kakšno je stanje v naši skupini – ali so ljudje utrujeni, ali upoštevajo navodila vodje, kakšen je njihov način in tehnika gibanja (smuči, krplje ...)?• Kolikšna je medsebojna razdalja med gibanjem?• Ali so vmes varna območja?• Ali obstaja boljša varianta od načrtovane?• Ali smo kaj pozabili?	Na osnovi informacij, opazovanja in premisleka v tej vrsti sprejemamo odločitev ali GREMO ali NE GREMO.

Več o nevarnostih snežnih plazov se lahko naučite v okviru planinskih društev in Planinske zveze Slovenije.

Metoda STOP or GO

Ena od bolj poznanih in uporabnih izpeljank iz metode 3 x 3 je metoda STOP or GO, ki jo je vpeljal Michael Larcher. Metoda je razdeljena na tri dejavnike:

- Kaj naredimo doma.
- Kaj naredimo pri vzponu.
- Kaj naredimo pri smučanju oz. sestopu.

Doma naredimo podroben načrt ture, na turi pa s kontrolno listo preverjamo dejansko stanje snežne odeje in naklonino območja, kjer se gibljemo. Kriterija sta razdeljena na vzpon in spust (smučanje). Pomembna podatka sta stopnja nevarnosti proženja snežnih plazov in naklonina pobočja (primer: pri 3. stopnji nevarnosti snežnih plazov se moramo izogibati območij z naklono več kot 35°).

Načrtovanje	Vzpon	Smučanje
<ul style="list-style-type: none">• Poročilo o nevarnosti plazov – poznavalci.• Preučiti karto poti.• Vodniška literatura.• Osebna oprema – plazovna žolna, lopata, sonda, prva pomoč, bivak vreča, GSM/radijska postaja.	<ul style="list-style-type: none">• Kontrola plazovnih žoln.• Razmik med udeleženci 10 m nad 30° naklona.	<ul style="list-style-type: none">• Razmik pri smučanju 30 m.• Posamično nad 35° naklona.• Jasna komunikacija, izbira smučine, razmik med smučarji.
<ul style="list-style-type: none">• Vremenska napoved.• Velikost skupine prilagojena cilju.• Znanje udeležencev.• Ustrezna oprema.	<ul style="list-style-type: none">• Vreme in vidljivost.• Tekoča (sprotna) orientacija.• Izbira tempa in počitkov prilagojena skupini.	<ul style="list-style-type: none">• Vreme in vidljivost.• Orientacija na terenu.• Skupina ostaja skupaj.

Na končno odločitev o poteku ture vplivajo dejavniki, kot so: stanje novega snega, morebitni sveži plazovi in otoplitve. V primeru, da na katerokoli vprašanje odgovorimo z DA, moramo odgovorno razmisliti o nadaljnjem poteku ture.

Kontrola 1: Stopnja nevarnosti snežnih plazov in naklon pobočja				
Stopnja 1	Stopnja 2	Stopnja 3	Stopnja 4	Stopnja 5
	pod 40°	pod 35°	pod 30°	Odpovedati se turi
Kontrola 2: Nevarnosti				
Zaznamo	Presodimo	Ukrepi		
Močna odjuga?	Ali je odgovor na katero trditev DA?	DA: STOP		
Nova debela snežna odeja?		Izogibajmo se pobočja! Prekinimo turo!		
Sveži plazovi?		NE: GO		
Pokanje snežne odeje?				